

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 13. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: šeststopenjska polt-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatelj na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 265.

V Ljubljani v četrtek, 19. novembra 1885.

Tečaj II.

Konstantin grof Nigra.

Ni dolgo tega, ko smo poročali na tem mestu, da zapušča dolgoletni poslanec zedinjene Italije, grof Robilant, našo stolnico in se vrača v domovino, kjer ga je njegov kralj postavil krmarjem vnanje politike. Odličnega moža spremljale so simpatije vsacega Avstrijca, kajti njegovemu prizadevanju se imamo na prvem mestu zahvaliti, da so odnošaji med obema državama tako prijateljski in odkritosrčni postali. Pri slovesu njegovem je bila tedaj želja opravičena, da pride na Dunaj kot zastopnik Italije državnik, ki bode vžival jednake simpatije in znal nadaljevati, kar je grof Robilant tako previdno in modro mnogo let zidal. Pred par dnevi nam je brzozjav poročal iz Rima, da so se te nade spolnile, kajti ime državnika, ki zasede poslaniški prostor sedanjega italijanskega ministra vnanjih zadev, nam je porok, da rimski kabinet za ta važen posel ni mogel boljšega moža priporočati kroni, nego je novi dunajski zastopnik, ki ima priti iz Londona v avstrijsko stolnico.

Konstantin grof Nigra prinaša na Dunaj vrsto lastnosti, ki so neobhodno potrebne diplomatski karijeri. Povsodi hvalijo njegovo viteško obnašanje, njegove talente in izborno znanje, njegovo duhovitost in plemenito postopanje proti nasprotniku. V posestvi premoženja, ki broji na milijone, rabil je grof ogromna svoja sredstva vselej v najblažjem zmislu. Nikdar ni štedil, kadar je bilo treba podpirati blag namen. Umetnije in vede nahajale so v njem vedno najpožrtvovalnejšega pokrovitelja. Sam je pesnik in muzik in nikdar še ni genijalni umetnik zapuščal njegove palače neni zadovoljen in brez podpore, ako jo je želel. To

so lastnosti, katere bode znal za umetnije vneti Dunaj vedno ceniti in ki novemu poslancu uže naprej osigurajo simpatije merodajnih krogov. Svoj plemeniti značaj je pokazal novoizvoljeni poslanec posebno tedaj, ko se je prestol Napoleonov zgrudil v očigled nemških zmag. Poprej uže prijatelj francoski vladarski hiši, grof Nigra tudi v burnih dnevih ni zapustil cesarske obitelji. Ko je dne 4. novembra 1870 prominulo francosko cesarstvo, bil je on v družbi s knezom Metternichom oni angelj varuh, ki je vodil nesrečno cesarico iz Tuilerij in ji preskrbel voz za usodepolni beg na Angleško. In vender sta si bila s knezom Metternichom v vseh točkah huda nasprotnika, dokler ni prišlo leto 1866. Od tedaj si nista več stala tako strogo v protivji in iz nekdanjih soprnikov postala sta politična somišljenika. Leto 1870 ju je ločilo. Avstrijski diplomat je šel v pokoj, grofa Nigra pa je poslala italijanska vlada na sever, v ruski Petrograd, da tam počaka name-ravano mu „višnjevo polo“. A te pole ni bilo — vlada je spoznala, da je Nigra izvrstna moč, brez katere bi italijanska diplomacija težko shajala. Staro zaupanje pri italijanski levici se je zopet povrnilo in Nigra je moral celó velevažno londonsko poslaniško mesto prevzeti; tako močno je bilo zaupanje vlade v moža, ki se nikdar ni prišteval prijateljem njenim. V angleški stolnici bil je vpliv novega poslanca jako blagodejen. Prijateljstvo med Veliko Britanijo in rimsko vlado utrdil je grof Nigra in on ima največje zasluge, da so se pričeli in nadaljevali taki prijateljski odnošaji med obema državama, kakor se še danes nahajajo.

S tem, da italijanski kabinet pokliče grofa Nigra z londonskega mesta v avstrijsko rezidenco,

pokazala nam je vlada, kako visoko ceni dostojanstvo svojega poslanca na Dunaji. Ker so londonskega zastopnika poslali v Beč, pokazali so naši sosedje, da jim je najboljši njihov diplomat jedino pripravna oseba za dunajsko stolico; konstantin Nigra je takorekoč najvažnejša moč, kar jih ima rimska vlada na razpolaganje.

Naravno je, da bode znal dunajski kabinet ceniti te nazore in prizadevanja Italije. Mož, ki jo bode sedaj zastopal na našem dvoru, osigurjen je prijaznega sprejema in one dobrovoljnosti, ki je pogoj za uspešno delovanje. Njegov značaj našel bode povsodi dostojen odmev in zagotovljene so mu simpatije, brez katerih bi drugače ne dosegel polovice zaželjenih uspehov. Poudarja se, da je grof Nigra prijatelj in zagovornik one šole italijanskih diplomatov, ki so trdno prepričani, da se je doba prekucij in revolucijonarne politike za Italijo nehala z tistim dnevom, ko je parlament pozdravil Viktorja Emanuela kot kralja zedinjene Italije. Kakor Cavour, Massimo d'Azeglio in Ricasoli, bil je Nigra zmiraj prepričan, da je združenje Italije dovršeno in da je novemu kraljestvu glavna naloga, hoditi po konservativnih potih. Od l. 1866 bil je grof vedno iskren prijatelj Avstrije in ob vsaki priliki navdušen zagovornik zveze med obema velesilama. Kakor njegov učitelj Cavour, spoznal je novi poslanec uže zdavnej, da je jedini spas Italije, ako se odkritosrčno oklene Avstrije in roko lojalno ponudi bivšemu nasprotniku. Raznoteri pojavi Italije „irridente“ obsojal je grof Nigra pri vsaki priliki in vedno je zagotavljal, da se interesi laški najbolje povzdigujejo, ako vlada lojalno postopa z mogočnim severnim sosedom in odkritosrčno išče prijaznosti njegove.

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Jera Frana debelo pogleda. Ni razumela, kaj je mislil, pa čutila je, da nekaj groznega namerja.

Fran molči nekoliko časa. Potem se približa dekli ter zašepeče: „Jutre po noči moram priti na pristavo!“

„I kaj hočeš tam?“ zajecija ona.

On jo surovo prime za roko ter ji jo tako stisne, da rujavka zakriči.

„To me boli!“ zastoče.

„Ker si radovedna krejatura! Kaj tebi mar, kaj namerjam? Ti me moraš ubogati in — mirna Bosna! Si li umela?“

„Da . . . da . . . prosim, odpusti mi, ne bodi hud! . . .“

„Tedaj jutre o polnoči . . .“

„Da . . .“

„Pridem na vrt.“

„Da bodem ti odprla mala vrata. Le previden bodi! Meni se zdi, kakor bi nama žugala nevarnost, Fran!“

„Ti si neumna.“

„Vidiš, jaz se bojim le zaradi tebe! Tako jezno gledaš, kakor bi kaj hudega namerjal.“

„Neumnost! In zdaj pojdi domov! Jutre o polnoči, ne pozabi!“

„Ne.“

„Torej lahko noč!“

On se odstrani, ona pa leti za njim.

„Fran!“ zašepeče bojazljivo, „Fran, ne bodi hud, a jaz se tako bojim! Povej mi le, kaj hočeš po noči na pristavi?“

On se ujezi. Potem zamolklo zamrmra: „Radovednica! Če uže hočeš na vsak način vedeti — doznati moram, kaj dela Rouvenat v Parizu. In to mi mora povedati gospodičina Blanche!“

„A ona bode takrat uže spala!“

„Nu, potem jo pa vzbudim.“

„In, če sama tega ne vé, ali, če noče tega povedati?“

„Potem imam sredstvo, da jo k temu primoram!“

„Frau, ti se dosti drzneš!“

„Kaj tebe to briga? Lehko noč!“

„Še eno besedo!“

„Govori hitro!“

„Ali me res imaš malce rad?“

„Se-ve-da!“

„Ali se spominaš svoje obljube? Bodeš me li kedaj poročil?“

„Ko hitro bode moj oče gospodar seuillonske pristave! Kolikokrat naj ti še to povem? In zdaj pojdi vender enkrat! Tedaj jutre!“

Dekla otide počasno, s povešeno glavo proti pristavi. Bila je hudobna in neumna. Pa imela je lepega Frana tako rada!

Fran poišče svojega očeta, ki je čakal za pristavinimi hlevi.

9.

„No, kaj je novega?“ povpraša Franov oče.

„Saj si videl Jero. Ali se stari kmalu stegne?“

„Ni še upanja; ta človek je tako žilav kakor Rouvenat, kojega je vrag zopet potegnil iz vodnjaka.“

„Neumna sva bila dovolj, da sva se pečala s prismuknenim tem hlapcem ter sva zastonj šla v nevarnost. Starega skopuha sva se imela držati! On je polunorec in sovražnik človeštvu. Da so ga

Te ideje je vedno gojil novi italijanski poslanec — in sedaj ponuja se mu najlepša prilika, delovati zanje in jim posvetiti vse svoje moči. Možu, ki prihaja s takimi idejami v našo sredo, ne bode nikjer manjkalo zanimanja in podpore. Ljudstvo in merodajni krogi bodo odkritosrčno prišli diplomatu nasproti, čegar dosedanja politiška vera je bila spoznavanje nujnega prijateljstva z Avstrijo.

Srbsko-bolgarska vojska.

Neprestano hitro in neovirano prodiral je jeden oddelek srbske vojne čez Dragoman proti Slivnici, hoteč v dveh dnevih stati pred zidovi Sofije. Povsodi morali so se umikati Bolgari mnogoštevilnejšemu sovražniku; celó soteska pri Dragomanu, o kateri trde dobro poučeni vojaški krogi, da bi jo bilo možno braniti vspešno proti sovražnemu navalu, celó ta soteska ni zadrževala Srbov, — šli so zmagoviti preko Dragomana do Slivnice. Poročalo se je že prej, da se Bolgari zbirajo pri Slivnici, da zabranijo sovražniku daljno pot; tudi knez sam prišel je tja, da se osebno udeleži boja. Slivnica je, kakor smo že omenili, na tej poti pred Sofijo jedin kraj, katerega je možno braniti, in nje pad odprl bi pot do Sofije, — zatorej se je tudi s tem večjo radovednostjo in zanimanjem pričakoval prihod Srbov pred Slivnico in izid bitke. Predvčeranjim vršila se je bitka; Srbi naskočili so Slivnico z mnogobrojnimi četami od desne in leve, a Bolgari so jih na obeh straneh v hudem, a junaškem boji odbili. Srbi morali so se umakniti in Bolgari podili so jih pet kilometrov daleč. Poročila iz Sofije pravijo, da so Srbi izgubili mnogo mož, nekaj pa jih je kot ujetnikov palo Bolgarom v roke. To je torej prva zmaga, katero so si priborili v boju Bolgari. Vplivala bode gotovo ugodno, povzdignila uže nekoliko ohlajeno navdušenost; ta zmaga, če tudi neznatna, imela bode velik vpliv na obrambo Sofije, kjer se vršijo obsirne priprave za dostojen sprejem sovražnika. Nismo preveč črnogledi, če trdimo, da se navzlic tej prvi zmagi Slivnica vzdržati ne bode mogla, ker uže zdaj Bolgarom po številu za mnogo presežni Srbi gotovo dobijo kmalu pomoči.

Z druge strani bojišča, kjer prodira srbska leva kolona pod vodstvom Lešjanina v bolgarsko ozemlje ob Timoku, poroča se o vspehih srbske vojne. Lešjanin prodiral je po vročem boju pri Adlije proti Vidinu, kjer pa so ga Bolgari napali od vseh strani na reki Vitbol, a so bili tepeni. Po uradnih poročilih iz Belgrada je bila ta bitka pomenljiva. Lešjaninu ne bode težavno priti pred zidovje Vidina, a tu čakala ga bode težka naloga, če si bodo hoteli osvojiti Vidin. Trdnjava je bila sicer večinoma uže podrta, a se je zdaj zopet popravila, je dobro oborožena, in Bolgari zbrali so

tu mnogo in dobrih čet. Bitki pri Vidinu prideva se mnogo pomembe, kajti če pade Vidin v roke Srbom, ne bodo ti zapustili več te okolice. V kratkem pričakuje se torej tu vroča bitka.

* * *

Belgrad, 18. novembra. Srbski glavni tabor preložil se je v Caribrod. Srbi so pri Trnu ujeli več Bolgarov ter zaplenili dva topova. Redni bolgarski batalijoni so se udali. Tudi ob Timoku udal se je jeden batalijon bolgarskih prostovoljcev.

Belgrad, 18. novembra. Po uradnem poročilu iz Caribroda z dne 17. t. m. zvečer o vojnih dogodkih od početka vojske do 16. t. m. zaseli so Srbi dne 14. novembra popoludné Caribrod. Naslednji dan vršil se je štiri ure trajajoč hud boj pri Trnu; Bolgari so bili popolnoma tepeni. Srbi vzeli so v naskoku mesto, bolgarski poveljnik major Nikolajev je pal, 300 Bolgarov je bilo vjetih. Kralj je sam osebno vodil operacijo. Dne 16. t. m. je imel Lešjanin pred vhomom v Adlije vroč boj. Na dalnjem potu v Vidin na reki Vitbol so Bolgari napali na vseh straneh Srbe. Bolgari bili so popolnoma tepeni ter zbežali; tisoč je bilo ujetih. Tudi izgube Srbov so znatne. Prebivalstvo pozdravlja Srbe povsod navdušeno kot osvoboditelje (?).

Belgrad, 18. novembra. Tu vlada veliko veselje ob zmagi Lešjanina. Bolgarski polk prostovoljcev, kateri je napal naše čete, je po polnem razpršen; ostali morali so se po dveurnem boju udati. Zmagi pri Vidinu se tukaj prideva zeló velik pomen.

Sofija, 18. novembra. Privatna poročila pravijo, da se je v včerajšnjem boju pri Slivnici bojevalo 30 000 Srbov; jeden srbsk oddelek hotel je od Breznika sim priti Bolgarom za hrbet, a na tem zadržal ga je bolgarsk batalijon ter ga potisnil nazaj proti Trnu. Potem so bili Srbi tudi od Slivnice nazaj potisnjeni. Knez Aleksander se je osebno udeležil boja, kar je zelo navduševalo vojake. Poraz Srbov je neki zelo občutljiv.

Pirot, 18. novembra. (Uradno.) Mnogobrojnejše bolgarske čete napale so v torek pred Slivnico srbsko vojno od leve strani; Bolgari so bili odbiti po trdem boju, v katerem so se vojaki večkrat od blizu sprijeli. Vsled sovražnikovega napada so se takoj ostali srbski oddelki obrnili proti sovražniku. Pričelo se je streljanje s topovi, katero je trajalo do teme; Srbi so obdržali novopridobljene pozicije. Srbov je 60 mrtvih in 300 ranjenih, izgube Bolgarov so nejevnako večje.

Sofija, 17. novembra, po noči. Današnji uspeh bode imel v posledico oprostitev Slivnice, odvrnitev nevarnosti Sofije in najbrže osvojitve soteske pri Dragomanu. Levo srbsko krilo je po-

našli neko jutro zadavljenega v njegovi postelji, vsak bi bil mislil, da se je sam umoril, ker se mu je v glavi zmešalo. In danes bi bilo vse premoženje najino! Zdaj je se-ve-da prepozno. Po dogodku z Rouvenatom bi živ krst ne mislil več na samomor. No, vendar ni še nič izgubljenega, dokler stari ne naredi testamenta."

„A stari testament naredi!“

„Neumnost!“

„Ne, ne, stvar je taka!“

„Kako to?“

„On misli poskrbeti za bodočnost dekličino! Sam nema nobene volje več, in stori le to, kar mu Rouvenat nasvetuje. Stvar je prav resna. Rouvenat je poslal v Pariz, a pozval je tudi svojega beležnika.“

„Kaj mi praviš. Da bi naredil testament?“

„Ali ženitno pogodbo!“ zasiče lepi Fran ter pri tem stisne pest.

„Ženitno pogodbo?“

„Da!“

„Ti vendar nisi tega menenja, da misli stari norec še na ženitev?“

„Tega baš ne. Pa omožil bi rad Blanche-o; to je gotovo!“

„Blanche-o! In komu jo hoče dati?“

„Gotovo mlademu gizdalinu, ki se je nedavno tod potikal ter se gospodičini dobrikal. Ta škricar gotovo nima okroglega v žepu in spekuluje le na bogato podedovalko. Obrnil se je do starega Mardoche-a, pridobil je tega potepina za-se ter potem odpotoval v Pariz. No, Mardoche je včeraj Blanche-o in Rouvenata dobro obdelal, Rouvenat je zopet prigovarjal staremu skopuhu, in sedaj je slednji v Parizu, da zmagoslavno sim pripelje mladega sleparja kot snubača! Drugače ne more biti, kajti Blanche, katera se je zadnji čas zeló kisló držala, od včeraj je zopet tako vesela, kakor ptica! Ali misliš, da nisem uganil?“

„Ti si hudirjev, kolikor te je, Frane!“ déje stari, čudeč se.

„Pa...“

„Kaj?“

„Če Parizán res nima božjaka, moram se čuditi, kako mu Blanche-o dadó!“

„Saj ona je vsa mrtva na-nj, pravim ti! In potem je še drug vzrok: Rouvenat je do zdaj vse snubače odpravil. Zakaj? Ker so mislili, da je Blanche hči bogatega Melliera. Da so sprejeli kakega snubača, morali bi mu povedati istino; a hčeri kaznjenceve ne vzame vsak tako hitro za ženo. Hoteli so se torej skandala izogniti in so vse

polnoma tepeno, Bolgari so je podili; desno srbsko krilo nič bolj srečno, vendar je niso Bolgari podili. Zvečer počivali so Bolgari 17 kilometrov na desno od Slivnice. Čete so navdušene.

Naši posli.

(Nujno socijalno vprašanje.)

(Konec.)

Povsod se toži, da so dandanes posli slabi, nedelavni, nepošteni in da jih celó dobiti ni.

Resnica je poslednje, ki ima pa tudi tehtne vzroke, katerih so krivi najemniki poslov sami.

Vsak najslabejši dninar zasluži toliko, ako ima le dela dovolj, da si prihrani leško nekaj za čas bolezní in brezdelavnosti. Dalje dela delavec le gotove ure na dan, ki so omejene po postavi. Delavske družbe mu zagotavljajo pomoč v sili, najemniki mu hranijo nekaj plačila za nepričakovane nezgode itd.

Kaj ima poselstvo v primeri z delavskim stanom?

Delaj posel trpin od zore do mraka, da celó v pozno noč do polnoči za nekaj slabe hrane, in za toliko obleke, da pokriješ svojo nagoto.

Kedor služi povrh tega še en groš ali celó dva na dan, katera izdá za tabak ali perilo, je srečen, izvrstno plačan, zavidan.

In ko oboliš, ko omagaš v težkem delu, pisano te gleda gospodar le nekaj dni, ne pošlje ti po zdravnika, ne po zdravil, odpové ti službo zaradi bolehnosti. Kaj pa celó, ko se postaraš, oslabiš v službi, v kateri si zapravlil vse svoje moči? Delaj, delaj z mladimi posli v jedno mer, da si zaslužiš živež, plačila nisi vreden več, ali pa pojdi — beračit od hiše do hiše!

To je usoda posla od rojstva do sive starosti — do groba.

Brezsrčen je isti, kedor zahteva v takih žalostnih poselskih okoliščinah najboljših čednosti od svojih sužnjev, kakor so v resnici posli brez izjeme.

Država daje svojim služabnikom po štiridesetletnem, celó po tridesetletnem poštemem službovanji popolno plačo brez dela, in posel, ki je služil petdeset, šestdeset let v potu svojega obraza, berači, ko oslabi v krvavih žulih.

Gospodarji in gospodinje slovenske, ali bi ne bilo mogoče, da bi pošteni in marljivi posli, ki vam služijo toliko in toliko let zvesto, dobili pravico do kotička za stara leta v vaši hiši, kjer bi živeli opravljajoč lahka, njenim močem primerna dela?

In ali bi bilo preveč, ako bi se podelil starim zvestim poslom kos njive za njihov užitek?

Take naredbe bile bi boljše od dobrega plačila v mlajših letih, od katerega si le malokateri kaj prihrani.

snubače odpravili. Pariški slepar pa ne bode baš tako izbirčen. Če deklica dobi dobro doto, investno mu ne bo dosti mari, da je njegov tast bandit! In zato je Rouvenat k škricarju odpotoval in zato se je tudi kmalu nadejati ženitovanja!

„Ti si premetena glava, dečko!“ reče stari Parizel. „Tako je in nič drugače!“

Tako govoreč prideta do seči ovčarske hiše. Tu se usedeta na čok ter dalje šepetata.

„Tu nama torej preti nevarnost“, méni stari Parizel. „Zdaj verjamem uže sam, da bode deklica vse dobila. Pa to ne sme biti! Naj me bese tega nočem videti! Prej jo zadavim! Če pomislim, da ima Mellier v svoji sobi samo v pisalni mizi blizu dvestotisoč frankov vrednostnih papirjev!... Fran, jaz ti povem, da bi družega ne zahteval!“

„No, bil bi pa tudi lep denar za prestale bolečine!“ zasmeje se Fran. „Žalibog pojde tudi ta denar v žep zaljubljené nevestice!“

„Bomo videli, bomo videli! Ali veš, kedaj se vrne Rouvenat?“

„Skoro gotovo v dveh ali treh dneh.“

„Mellier je sam in spi kakor podgana.“

„Odkar pije opijum.“

„Leško je zlesti v njegovo sobo, ne da bi se prebudil.“

Ugovarja se nam, da se najde res težko gospodar ali gospodinja, ki bi odpravila svojega starega posla, ko onemore, iz hiše.

Mi dobro vemo, koliko so take besede: „Le ostanite pri nas, le živi, ali delaš ali ne!“ vredne.

Ako govori eden v hiši tako, gleda večina pisano onemoglega posla, podi ga mladi gospodar od praga, ko zatisne stari za vselej okó.

Táko preskrbljevanje poslov za starost je enake milosti, ki jo izkazujemo beraču, ki zbolí proseč ob našem pragu, a ne človeku, ki je delil trideset in več let žalost in radost v naši hiši.

Posel pošten in marljiv ne potrebuje milosti na stare dni, pravico naj ima živeti z nami v starosti, in ta pravica naj se mu zagotovi po postavi.

Le taka naredba vstvari nam obilo marljivih in poštenih poslov, ki so pravi blagoslov v vsaki hiši, a ne gorjé, kakor se čuje dandanes.

Velika druga nezgoda se odvrne s tako naravno posled.

Dandanes izkuša vsak hlapec, vsaka dekla, da se reši poselstva.

Edino sredstvo za to jej je, da se zaveže v navadno nesrečen zakon, brez premoženja, brez domú.

Koliko gorja rodi se po takih zakonih človeštvu in posameznim srenjam, je znano.

Kedo bi pa silil v zakon, ko bi vedel, da je preskrbljen po svojem delu za stare dni, ko bi se ne bal, da je zapuščen od vsega sveta v bolezní in starosti?

Se nekaj imamo na srci v korist naših poslov.

Koliko premožnih slovenskih hiš je, katerim ni podelil stvarnik otrok.

Tudi bližnjih ali ubogih sorodnikov nemajo, pač pa zvesto deklo, poštenega, marjivega hlapca, ali soseda kočarja s kopico nedolžnih otrok.

Koliko veselja sebi in uboštvu vstvarili bi taki osameli, ko bi delali dušek svojim čutilom, ko bi darovali vsaj jeden del svojim najbližnjim ubogim. Veselje in srečo v svojih lastnih starih letih pridobili bi si s takim blagim dejanjem, zvesta roka in hvaležna zatisnila bi jim oči, ne šteli bi se predolgi njihovi dnevi lakomnih dedičev hlepečih po njihovem imetku.

Govorili smo v kratkem o poselskih razmerah, o katerih se čuje dandanes le tožba.

S samo tožbo in nezadovoljnostjo se ne predrugači in ne zboljša ničesar na svetu.

Dokazali smo v tem spisu, da zakrivijo žalostne poselske okoliščine največ potov gospodarji in gospodinjje same. Razume se, da so tudi tu kakor v vseh stvareh izjeme, a one so brez pomena.

Zadnji čas je, da se stori v poselskem vprašanju važen korak, in gotovo ni daleč čas, ko država sama vredi, kakor v mnogih drugih razmerah.

„Se-ve-da!“

„Ključ od pisalne mize je zmerom v telovnikovem njega žepu?“

„Tako je!“

„Dočim spi, lahko mu ključ vzameš, miznico odpreš in...“

„Bi-li si upal? ...“

„In kako še?“

„Pa če se vzbudi?“

Stari malopridnik se hripavo posmeje.

„Če se vzbudi, toliko slabše za-nj!“

„Prav imaš. Stvar je truda vredna! Dvestotisoč, morda tristotisoč frankov, to je uže lepo premoženje! S tem denarjem pojdeva v inozemstvo. Dva koraka — in sva čez mejo...“

„Tam si pa denar razdeliva?“

„Da! A še nekaj je potrebno!“

„Kaj?“

„Ti moraš z rujavko Jero domeniti se, da naju po noči pusti v hišo.“

„To sem uže opravil. Jutre o polnoči naju pusti notri.“

Stari Parizel zavezato pogleda svojega sina. Lepi Fran se hudobno nasmeje.

(Dalje prihodnje.)

tudi tu na pravični podlagi usodo toliko svojih revnih državljanov.

Mi ponavljamo, da more le omika, dobre šole zboljšati poselsko usodo; kajti one izrejšajo razumne, izvedene posle, za vsako delo sposobne, za svojo boljšo bodočnost se trudeče.

Drug najbolj imenitni nalog, iz omikanih mladih ljudi vstvariti dobre, poštene posle, imajo gospodinjje in gospodarji sami. Ako umejo oni z milim, pravičnim ravnanjem, z dobrosrčnostjo dalje izobraziti in blažiti duševne in telesne moči svojih podložnih, čutijo brez dvoma kmalu, da ni razločka med domačimi in tujimi njihovemu varstvu izročeni siromaki, da se povrača njihov trud s hvaležnostjo in zvestobo.

Srečna dóba bi zasijala v resnici polovici trpečega človeštva, rojenemu siromaštvu, ko bi hoteli razumeti oni, ki tožijo zdaj le o slabih poslih, da je tudi posel človek vstvarjen za delo, a ne za sužnost, da ima tudi on pravice, a ne samo dolžnosti.

Prepričani smo, da je skrajni čas za resne reforme perečega socialnega vprašanja o naših poslih. Veselilo bi nas, ko bi se jeli resno zanimati poklicani krogi za naš nasvet.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Delegacije so zaključile svoje zasedanje, a ker je postal vsled srbsko-bolgarske vojske položaj na jugu zeló resen, govori se, da so delegacije za zdaj svoje zborovanje samo pretrgale, zato da se lahko zopet skličejo, ako bi bilo državi treba kakih posebno izrednih ukrepov, o katerih bi se prej morale zaslišati delegacije.

Nek dunajski dopisnik v „Kölnner Zeitung“ poroča o novem naučnem ministru, da je pred vstopom sprejel program zdanje vlade ter izrekoma obljubil, da se zopet upelje nadzorništvo duhovščine v ljudskih šolah, glede narodne ravnopravnosti pa hoče upeljati v deželah z mešanim prebivalstvom šole z redno osnovanim poukom z učnimi jeziki narodov dotične dežele.

Iz posvetovanj konference poslanikov v Carigradu ne pride nič gotovega med svet. Konferenca je baje sklenila, da navzlic srbsko-bolgarski vojski nadaljuje še posvetovanja.

Tuje dežele.

Izjava, katero je francoski ministerski predsednik Brisson v imenu svojih kolegov poslanski zbornici prečital, zadovoljila je pač zmerne republikance središč, a ne radikalecev na levici in tudi konservativcev na desnici ne. Cassagnac imenoval je to izjavo smrt ministerstva, in v istini se v Parizu uže mnogo govori o ministerski krizi.

V torek imel je bivši angleški premier Gladstone govor v West-Caldern; govornik je hvalil zdanjo vidno in primerno Salisburyjevo politiko gledé bolgarskega združenja ter previdno in zmerno obnašanje Turčije. Žalosten, obžalovanja vreden dogodek je — je dejal — da se Srbija, katera ima zahvaliti svojo nezavisnost jedino le posredovanju vlastij, zdaj bije boj proti Bolgarom.

V karolinskem vprašanju sprejeli so se papeževi predlogi in to so baje: Priznanje španske suverenitetne pravice; pravica, ustanoviti nemške postaje za ladije; popolna trgovinska svoboda brez omejitev po carini. Carinska svoboda pa velja samo za nemske ladije.

Razne vesti.

(Obesili) so dne 9. t. m. v Sarajevu dva zločinca, in sicer zaradi zločinov, ki sta jih izvršila pred večimi leti. Bil je dne 28. aprila 1882 zjutraj, ko je nekdo tik Kalinovika pijonirja z imenom Janeza Bartolosa napadel in s sekíro pobil; na to je napadovalec tudi pijonirskemu vodji Alojziju Križmaniču, ki je v bližini spal, s sekíro glavo razklal in potem zbežal, vzešši dva plašča in dve puški saboj. Dne 6. oktobra 1883 zjutraj ob 10. uri napadlo je 6 do 7 roparjev v Fočo potujočega Mahmuda bega Čengiča v gozdu pri Vratilu; ker je hotel ubežati, streljali so

za njim ter ga tudi ranili; nazadnje so ga z noži usmrtili in ga gotovine in obleke oropali. — Preiskavanje, ki se je vsled tega pričelo, pokazalo je, da je oba pijonirja nek gotov Nikola Mucibabič iz Jelašč, Mahmuda bega Čengiča pa Risto Bakoč vkup z Nikolo Mucibabičem in Jovom Orgačem umoril. Poizvedelo se je nadalje, da so zločinci v Črno Goro ubežali. Tamošnja vlada je pa na prošnjo Nikolo Mucibabiča in Jovo Orgača sodnji v Sarajevem izročila, zaradi Risto Bakoča pa opomnila, da se na Črnogorskem ni mogel najti. Pri konečni obravnavi obsodila sta se zločinca k smrti na vislicah, katera obsodba se je v vseh instancah potrdila. Pretečeno nedeljo prečitala se je obema smrtna obsodba; pri tem bil je Orgač zelo potr, Mucibabič pa skoro nesramen. V ponedeljek zjutraj ob 8. uri zasedeta oba roparja vsak svoj voz v družbi staroverskih duhovnikov in stražnikov in tako nastopita svoj zadnji pot na morišče.

V prvem vozu sedel je Jovo Orgač, 28 let star in neoženjen; njegov obraz bil je smrtno bled in videlo se je na njem, da je skoro brezvesten. V drugem vozu peljal se je Mucibabič, 28 let star, oženjen, a brez otrok; ta se je pogumno obnašal in med potjo žalostinke pel, kar je bilo strašno slišati. Okolo devete ure došla sta voza na morišče, kjer so bile postavljene vislice. Mucibabič, zagledavši vislice, zakliče: „Eto moja kuča (hiša)!“ Oba stopita brez pomoči iz voz, na kar se jima obsodba še jedenkrat prebere. Na to ju izroči predsednik sodniške komisije rabeljnu z nalogom, da najprvo Orgača, potem pa Mucibabiča obesi. Orgač se pri teh besedah strese ter se pusti voljno k vislicam peljati; Mucibabič pa hiti za njim, ga objame in poljubi ter gre potem na svoj prostor. Čez dve minuti naznani rabelj, da je obsodbo na Orgaču izvršil. Na to prosi Mucibabič navzoče, da naj mu odpuste, kar je storil, potem se obrne k vislicam, jih nekoliko časa opazuje ter izdihne: „Eto moja kuča!“ Med tem stopi rabelj k njemu in ga prične vezati; ko mu dá ta konopec okolu vratu, zakliče še enkrat z vso močjo: „Odpustite mi, bratje!“ To so bile njegove zadnje besede in čez dve minuti bil je mrtev. Na to sta opravila oba duhovnika svoje molitve, in s tem je bilo žalostno dejanje končano.

(Braman častni doktor nemškega vseučilišča.) Filozofična fakulteta vseučilišča v Göttingu imenovala je nedavno bramana Ramkrišno Gipala Bhandekarja, profesorja na akademiji v Pooni v britski vzhodnji Indiji, častnim doktorjem, in sicer zaradi izvanrednih znanstvenih zaslug na polju sanskritskega jezikoslovstva.

Domače stvari.

(Imendan Nj. veličanstva presvitle cesarice) obhajale so danas tukajšnje srednje in ljudske šole s sv. mašo. Učenci in učenke udeležili so se s svojimi učitelji božje službe; pouk se danes ni vršil.

(Imenovanje.) Gospod deželni predsednik je kot predsednik c. kr. finančne direkcije imenoval kancelijskega oficijala Fridolina Ipavitza pristavom direkcijskih pomožnih uradov z naslovom „direktor“, nadalje kancelista Frana Savirscheha kancelijskim oficijalom in računskega podčastnika I. vrste pri 12. topničarskem polku Leopolda Rotha kancelistom — vse tri pri omenjeni direkciji.

(Zabavno-poučni govori.) kateri se v zimski dóbi imajo uže nekaj let v katoliški družbi, so se preteklo sredo pričeli in se bodo, kakor poroča „Slov.“, nadaljevali. Govoril je prvi preč monsr. L. Jeran in začel premislek „o nelepoti poganstva in o lepoti katoličanstva“. Začetek je bil skromen, res preskromen. Želeti je, da se družniki moški, vzlasti odborniki, kateri nekoliko utegnejo, bolj marljivo vdeležujejo teh govorov ali beril, kar bode njim na korist, družbi na čast, govornikom pa v pogum in spodbudo. Kadar ne bode posebnega zadržka, bodo vsako sredo ob sedmih zvečer, kar naj služi v opominj družnikom koj za jutrišnji zabavno-poučni shod.

(Za poškodovane Gorenjce) nabral je gosp. Oroslov Dolenc med meščani 104 gold.

(Prvi sneg.) Sinoči dobili smo tu prvi sneg; bela odeja pokrila je na tenko tla, a med dnevom morala se je uže umakniti deževni megli.

